

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

เทศบาลตำบลเวียงสระ
อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

เทศบาลตำบลเวียงสระ อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในการประเมินความเสี่ยงการรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตการดำเนินงานที่อาจ ก่อให้เกิดการทุจริตหรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของเทศบาลตำบลเวียงสระ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

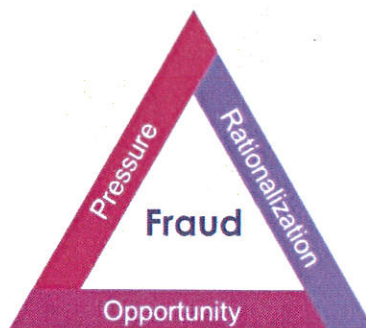
กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ

๑. Corrective: แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดสิ่งที่มีประวัต้อยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
๒. Detective: เผื่อระวังสอดส่องติดตามพฤติกรรมเสี่ยงทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรกตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับ ความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสแก่นัก ผู้บริหาร
๓. Preventive: ป้องกันหลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่จะนำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการ กระทบผิด ในส่วนที่ พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่าโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปแล้วมีความเสี่ยง ต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ไม่เปิดช่องว่าง ให้ทำการทุจริตเข้ามาได้อีก
๔. Forecasting: การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกัน ป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคยในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการ ล่วงหน้าใน อนาคต (Unknown Factor)

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรง กดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพ การควบคุมกำกับควบคุมภายในองค์กร มีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผล สนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยม การทุจริต (Fraud Triangle)

องค์ประกอบของการทุจริต หรือสามเหลี่ยมทุจริต (The Fraud Triangle)

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๙ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การระบุความเสี่ยง
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
๕. แผนบริหารความเสี่ยง
๖. การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
๗. จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
๘. การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
๙. การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง

ขั้นที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

คือการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามี โอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐานหรือ เป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่อาจเกิดขึ้น ในอนาคตเพิ่มเติม

ตารางระบุความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงต่อการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	know factor ความเสี่ยงที่เคยเกิด	Unknow factor ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิด
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘		/
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ		/
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง		/
๔. การบริหารงานบุคคล		/

หมายเหตุ: Known Factor ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูง ที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติมีตำนานอยู่แล้ว

Unknown Factor ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

การวิเคราะห์ความเสี่ยงของกระบวนการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่ ๑ เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย และการประเมินผลกระทบความเสี่ยง ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนที่ชัดเจนได้

๑) เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต(Likelihood)	
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๓ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒ ครั้งต่อปี
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

๒) เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

๒.๑ เกณฑ์ผลกระทบทางการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๑	ความเสียหายตั้งแต่ ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป
๒	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ถึง ๓๐,๐๐๐ บาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐,๐๐๐ บาท
๔	ความเสียหายตั้งแต่ ๕,๐๐๑ บาท ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท
๕	ความเสียหายไม่เกิน ๕,๐๐๐

๒.๒ เกณฑ์ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ(Impact)	
๑	เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน ต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้ มูลความผิดเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรม
๒	เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานในเรื่องความ โปร่งใส สื่อสังคม ออนไลน์
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบภายนอก เข้าตรวจสอบ ข้อเท็จจริงการกระทำทุจริตอย่างทางการ
๔	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบภายนอก ตรวจสอบข้อเท็จจริง
๕	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีเรื่อง ร้องเรียน มีการแจ้งเบาะแส

๒) เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

โอกาสเกิด (Likelihood)	Risk Score				
	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูง	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

การนำโอกาส/ความเสี่ยงทางทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เป็น สีส้ม และสีแดง จากขั้นตอนที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยง

ตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
		Likelihood	Impact	Risk Score
		L	I	(L x I)
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยการ ความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทาง ราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	๑	๑	๑
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตาม ภารกิจ	๑	๑	๑
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	๑	๑	๑
๔	การบริหารงานบุคคล	๑	๑	๑

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ค่าความเสี่ยงรวม จากตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix) โดยวิเคราะห์จาก ประสิทธิภาพ หรือคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรื่องที่ทำการ ประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริต มีค่าความเสี่ยงอยู่ที่ระดับใด โดยเกณฑ์คุณภาพ การจัดการจะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับดี หมายถึง จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียหายทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

ระดับพอใช้ หมายถึง จัดการได้โดยส่วนใหญ่มีบางครั้งยังจัดการไม่ด้กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรแต่ยอมรับได้มีความเข้าใจ

ระดับอ่อน หมายถึง จัดการไม่ได้..หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึง ผู้ใช้ บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ไม่มีความเข้าใจ

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘

ตารางแสดงการประเมินควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	ดี	√		
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	ดี	√		
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง	ดี	√		
การบริหารงานบุคคล	ดี	√		

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยงระดับสูง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตก่อนเป็นอันดับแรก จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตดังกล่าว พบว่าความเสี่ยงการทุจริตจากการนำทรัพย์สินทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว อยู่ในระดับพอใช้ จัดการได้โดยส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๗

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต Risk Score	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาตต่างๆ เช่นการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร	ต่ำ	จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ชัดเจน ตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องและประกาศให้ประชาชนได้รับทราบ จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้การพัฒนา ความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน จัดทำ ประกาศใช้นโยบาย No Gift Policy งดรับของขวัญและของกำนัลจากการ ปฏิบัติหน้าที่ มาตรการป้องกันการรับ สินบน มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ
๒	การใช้ อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	เรียกรับสินบนหรือรับผลประโยชน์อื่นใด ในระหว่างการตรวจรับงาน ตรวจสอบ เอกสารหลักฐาน ประกอบการ พิจารณาในการ เสนอขออนุมัติ โครงการและ งบประมาณที่เกี่ยวข้อง หรือเจ้าหน้าที่เกิดความลำเอียงในการปฏิบัติหน้าที่	ต่ำ	จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้การพัฒนา ความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน จัดทำ ประกาศใช้นโยบาย No Gift Policy งดรับของขวัญและของกำนัลจากการ ปฏิบัติหน้าที่ มาตรการป้องกันการรับ สินบน มาตรการตรวจสอบการใช้ ดุลพินิจ
๓	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง	เรียกรับสินบนเพื่อปกปิดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ	ต่ำ	รายงานและเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้างรวมทั้งรายงานการดำเนินงาน รายเดือนรายไตรมาสเสนอผู้บริหาร ทราบทุกครั้ง ประกาศใช้มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง มาตรการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะ มาตรการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
๔	การบริหารงานบุคคล	การบริหารงานบุคคล มีการเรียกรับสินบน เพื่อแลกกับการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้ายหรือเลื่อนตำแหน่ง	ต่ำ	การแต่งตั้ง โยกย้ายหรือเลื่อนตำแหน่ง มีการดำเนินการโดยการแต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นมาดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ และมีการประกาศประชาสัมพันธ์ ผ่าน เว็ บไซต์ หลัก และ ช่องทางประชาสัมพันธ์อื่นของหน่วยงานราชการ ต่างอื่นๆ

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงของขั้นตอนที่ ๕ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างตะแกรงดัก เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากขึ้น เพียงใด โดยการแยกสถานการณ์เฝ้าระวังความเสี่ยง การทุจริตต่อไป ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง

สถานะ	ขอบเขตคำนิยาม/ความหมาย
สีเขียว	ไม่เกิด กรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยงยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม
สีเหลือง	เกิด กรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยงแต่แก้ไขได้ทันที ตามมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้
สีแดง	เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายแต่ยังแก้ไขไม่ได้ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรมเพิ่มขึ้น

ขั้นตอนย่อยที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต	สีเขียว	สีเหลือง	สีแดง
การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	√		
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	√		
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง	√		
การบริหารงานบุคคล	√		

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

รายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนจากขั้นตอนที่ ๖ ที่จำแนกสถานะความเสี่ยงออกเป็น ๓ สีได้แก่สีเขียว สีเหลือง และสีแดง โดยแยกสถานะเพื่อทำระบบบริหารความเสี่ยง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจ เกิดความเสี่ยงการทุจริตของเทศบาลตำบลเวียงสระที่วิเคราะห์ได้นั้น จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต พบว่าเทศบาลตำบลเวียงสระมีเหตุการณ์หรือพฤติกรรมมีค่าความเสี่ยงรวมอยู่ในระดับยัง ไม่เกิด ควรเฝ้าระวังต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

เป็นการจัดทำรายงานสรุปให้เห็นในภาพรวม ว่ามีผลจากการบริหารความเสี่ยง การทุจริตตามขั้นตอน ที่ ๗ มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด (สี)

สถานะความเสี่ยง สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะความเสี่ยง สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สถานะความเสี่ยง สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม

ประเมินผล

ที่	สรุปสถานการณ์ความเสี่ยงการทุจริต (สีเขียว สีเหลือง สีแดง)		
	สีเขียว	สีเหลือง	สีแดง
๑	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘		
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ		
๓	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง		
๔	การบริหารงานบุคคล		

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

เป็นการจัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต หรือสถานะแผน บริหาร ความเสี่ยงการทุจริต ตารางที่ ๘ ต่อผู้บริหารของหน่วยงาน ซึ่งห้วงระยะเวลาของการ รายงานผล ขึ้นอยู่กับ หน่วยงาน เช่น ทุกไตรมาส (รอบ ๖ เดือน)